

Opinie - Hooliganisme is geen democratisch recht (1.6.11)

Het enige 'positieve' aan de vernieling afgelopen weekend van de Wetterse proefakker met genetisch gemanipuleerde aardappelen is dat de wereld nu het ware gelaat ziet van de fundamentalisten en herrieschoppers die aan dat soort acties deelnemen. Die mensen zijn niet uit op discussie. Toen ik gisterenmorgen Europarlementslid Bart Staes (Groen!) op de radio hoorde pleiten voor meer maatschappelijk debat over genetisch gemodificeerde organismes (ggo's) kwamen mijn haren dan ook recht. Al jaren vraagt de wetenschappelijke wereld immers om meer debat, maar dat wordt net in de kiem gesmoord door tegenstanders.

Meer dan 10 jaar geleden wou ik, toen nog lid van Agalev, net dát debat op gang trekken en organiseerde ik een ronde tafel met voor- en tegenstanders van genetisch gemodificeerde gewassen. Met wetenschappers die op een objectieve manier de voor- en nadelen zouden uitleggen. Een van hen was professor Marc Van Montagu, een wereldwijd gerespecteerd wetenschapper, expert op het gebied van ggo's. Hij kreeg die dag gewoon de kans niet om ook maar iets te vertellen, laat staan om een evenwichtig debat op gang te brengen. Na vijf minuten werd hij de mond gesnoerd door schreeuwende fundamentalisten die niets positiefs wilden horen. Ook zijn pleidooi voor onafhankelijk onderzoek en strenge controles om te vermijden dat de zaaigoedmultinationals zoals Monsanto het terrein zouden domineren, werd niet gehoord.

Eerst vernielen, dan praten

De voorbije dagen was het weer zo ver: de wetenschappers gingen vooraf praten met de activisten van het 'Field Liberation Front', maar kregen het deksel op de neus. De ggo-patattenhaters werden het voorbije weekend uitgenodigd om hun standpunt op tv uit te doeken te doen, bij De Zevende Dag. Ook hier: tevergeefs. Wil het akkerbevrijdingsfront daarmee gewoon niet zeggen: eerst vernielen we de boel, dan hebben we de media-aandacht en daarna zien we wel wat we willen zeggen maar dat hebben we nog niet op een rijtje?

Terwijl de discussie onmogelijk blijft, wordt het terrein stilaan ingepalmd door multinationals en wordt onafhankelijk onderzoek moeilijker en moeilijker. Hoe kun je zo kortzichtig zijn? Uiteraard kunnen er nadelen zijn aan nieuwe technologieën. Maar die moet je dan net leren kennen en controleren. Ga je de auto bannen omdat er verkeersdoden vallen? Of ga je ervoor zorgen dat het verkeer en de auto veiliger worden?

Ook in de reproductieve gezondheidszorg wordt vaak gemodificeerd. Dat kan ertoe leiden dat ernstige erfelijke aandoeningen niet worden doorgegeven. Ook hiertegen ageren een aantal zeer fundamentalistische groeperingen, meestal opererend in streng religieuze hoek. Gelukkig dringen zij voorlopig geen labo's binnen om het onderzoek te saboteren of om godbetert zwangere moeders te intimideren.

Alle aardappelkwekers (en de overkoepelende landbouworganisaties als de Boerenbond) zijn gewonnen voor de inschakeling van nieuwe technologieën. Het is het enige wat hen vooruit kan helpen én het is meestal beter voor het milieu. De biologische landbouw heeft zijn waarde en moet ondersteund worden. Ik neig in de winkel ook altijd eerst naar de biologische groenten en ik kan initiatieven als die van de vzw Voedselteams, waarbij de consument rechtstreeks gezond voedsel aanschaft bij de biologische of hormonenvrije streeklandbouwer niet voldoende bejubelen. Maar het zou van grote naïviteit getuigen om te denken dat de mondiale 'klassieke' landbouw van de ene op de andere dag kan vervangen worden door biolandbouw. Dan verhongeren de mensen gewoon binnen afzienbare tijd.

Binnen een paar decennia zitten we met 9 miljard mensen. Veel te veel voor deze planeet. We moeten aan de ene kant de bevolkingsexplosie remmen door familieplanning ter beschikking te

stellen van iedereen en de seksuele en reproductieve rechten van meisjes en vrouwen te vrijwaren. Daarnaast moeten we ervoor zorgen dat de mensen eten hebben. Ggo's kunnen daarbij helpen.

Het verhaal over gezond voedsel en biodiversiteit is zeker niet zwart-wit. De standpunten kunnen naar elkaar groeien. Laat ons dus met de hulp van onafhankelijke biowetenschappers, met de hulp van argumenten van democratische actievoerders en - jawel ook - met de hulp van de agro-industrie en de(lokal) biologische boeren en tuinders zoeken naar duurzame en haalbare oplossingen waarbij veel meer mensen recht krijgen op gezond voedsel en waardige omstandigheden om dat voedsel te verbouwen.

Anarchie

In het licht van dit alles is het voor mij dan ook onaanvaardbaar dat slimme groene politici als Bart Staes deze vernielingsactie 'begrijpen' en niet totaal en ogenblikkelijk veroordelen. Anarchisme heeft iets charmants, maar hooliganisme kunnen we niet aanvaarden als middel van democratische strijd. Zonder reden dingen kapotmaken leidt tot nihilisme. Wetenschappelijk onderbouwde ggo-technologie kan de natuur een handje helpen. Het kan bijdragen tot het reduceren van schadelijke stoffen zoals insecticiden in ons milieu en het kan de hongersnood in de wereld verminderen. Maar daar liggen blijkbaar sommige milieujongens niet wakker van.

Ik hoop dan maar dat Bart Staes het meent met zijn oproep tot meer debat. We kunnen er alleen maar wel bij varen.

MARLEEN TEMMERMAN

Senator (SP.A) en wetenschapper.

Dit opiniestuk verscheen eerder in De Standaard van 31 mei 2011
